

STREETANSSIN OPETUSSUUNITELMAA KEHITTÄMÄSSÄ

Mikko Ahlgren

Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2010



JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ammatillinen opettajakorkeakoulu



Tekijä(t) AHLGREN, Mikko	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	Päivämäärä 20.04.2010
	Sivumäärä 19	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi STREETANSSIN OPETUSSUUNNITELMAA KEHITTÄMÄSSÄ		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) RAUTIO, Tuija		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Kehittämishankkeen tavoitteena oli löytää yhtäläisyyksiä eri katutanssien tekniikoista ja liikekielestä streettanssin opetussuunnitelman kehittämiseen . Tällaista työtä ei Suomessa ole aiemmin tehty, joten käytin omaa laajaa kokemustani tanssinopettajana ja tanssijana hyödyksi. Tarkoituksena on jäsentää Jyväskylän Ammattiopiston streettanssin laajan oppimäärän tavoitteita edettäessä tasolta toiselle.</p> <p>Kehittämishankkeessa käydään läpi miten kehontuntemus, liikekieli, koordinaatio, liikemuisti, tekniikka, rytmikka, askelkuviot, esiintyminen ja akrobatia tulee hallita siirryttäessä streettanssin laajan oppimäärän tasolta toiselle. Samalla käydään läpi sanastoa ja joitakin liikkeen suorittamiseen liittyviä asioita.</p> <p>Hanke liittyy läheisesti Jyväskylän Ammattiopiston tanssin laajaan oppimäärän opetussuunnitelmaan 2004. Opetussuunnitelmaa on laajennettu käsittelemään lähinnä street-tanssin osalta olennaisia asioita. Kaikkea ei työhön voi mahduttaa, mutta se toimii hyvänä työkaluna katutanssin opettamista jäsenettäessä.</p> <p>Toivottavaa on, että kehittämishanke voisi toimia myös hyvänä apuna kaikille alan parissa työskenteleville.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Streetdance, katutanssi, hiphop, opetussuunnitelma, taiteen perusopetus		
Muut tiedot Liite 1. Tanssin perusopetuksen arviointikriteerit toukokuu 2010		



Author(s) AHLGREN, Mikko	Type of publication Development project report	Date DDMMYYYY
	Pages 19	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title STREETTANSSIN OPETUSSUUNNITELMAA KEHITTÄMÄSSÄ (DEVELOPING THE STREET DANCE CURRICULUM)		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutor(s) RAUTIO, Tuija		
Assigned by		
Abstract <p>The aim of this project was to find similarities between various dance techniques and motion language in order to further develop the street dance curriculum. Such work has not been done in Finland before, so I used my own broad experience as a dance teacher as a help. The aim of this thesis is to outline the goals when proceeding from one level to another in the broad syllabus of the Jyväskylä College School of Dance of the Jyväskylä Educational Consortium.</p> <p>This development project introduces how body awareness, motion language, coordination, movement memory, technique, rhythm, steps, performance and acrobatics should be mastered when proceeding from to a higher level in the broad street dance syllabus. In addition, some vocabulary and details concerning the performance of movements are introduced.</p> <p>This project is closely related to the curriculum of the Jyväskylä Collge School of Dance broad syllabus in 2004. The curriculum has been broadened to consider mostly essential issues of street dance. Not everything can be included in this thesis, but nevertheless it acts as a tool in outlining street dance teaching.</p> <p>It is also to be hoped that this thesis could also act as a help to everyone working in this field.</p>		
Keywords Street dance, hip hop, curriculum		
Miscellaneous Attachment 1. Tanssin perusopetuksen arviointikriteerit toukokuu 2010 (Evaluation criteria of basic dance teaching, May 2010)		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	2
2 KEHITTÄMISHANKKEENTAVOITTEET.....	3
3 STREETTANSSIN HISTORIAA	4
4 STREETTANSSIN IDEOLOGIAA.....	6
5 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUS- SUUNNITELMIEN SOVELTAMINEN STREETTANSSIIN.....	7
5.1 Oppimisen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	8
5.2 Streettanssin laajan oppimäärän tavoitteet ja sisällöt.	9
5.2.1 Laajan oppimäärän tasot I ja II	9
5.2.2 Laajan oppimäärän tasot III , IV ja V	12
5.2.3 Laajan oppimäärän tasot VI, VII ja VIII	14
6 ARVIOINTI	17
7 SANASTOA.....	19
8 LOPPUSANAT	20
LÄHTEET	21
Liite.....	22

1 JOHDANTO

Ihmisellä on luontainen tarve liikkua. Miellyttävä musiikki saa aikaan hyvänolon tunteen ja rytmi saa ”jalan vipattamaan”. Mikä sen hauskempaa kuin tanssi miellyttävän porukan kanssa. Meillä kaikilla on tarve oppia, kehittyä sekä luoda jotakin uutta. Liike, rytmi ja musiikki ovat eväitä tanssin harrastamiselle. Tanssimiseen kätkeytyy paljon enemmänkin. Tanssi vaikuttaa koko ihmisen hyvinvointiin. Tanssimisen osatekijöitä ovat mm. kehon hallinta, luovuus, estetiikka, ilmaisutaito, uusien taitojen oppiminen, onnistumisen ilo, sosiaalinen yhdessäolo sekä erilaisten tanssikulttuurien tunteminen ja niiden mukaisten koreografioiden tekeminen ja esittäminen.

Suurin osa tässä raportissa kuvatussa streettanssin opetussuunnitelmasta perustuu laajaan oppimaani tietoon ja käsitykseen siitä, mitä eri katutanssilajien tekniikoissa on yhteistä. Olen tanssinut ja seurannut lajia siitä asti, kun se rantautui Suomeen vuonna 1983-1984. Opettajana ja tanssijana olen seurannut lajia siis noin 26 vuoden ajan. Tässä kehittämishankeraportissa kuvaan tuon kokemuksen perusteella syntynyttä opetussuunnitelmaa ja sitä, mitä osa-alueita streettanssin harrastajan tulisi hallita eri tasolta toiseen siirtyessään.

Ryhdyin hankkeeseen, koska mielestäni streettanssin opetussuunnitelma puuttuu, ja alan tanssiin liittyvät eri osiot ovat tärkeitä dokumentoida. Moni hyvä opettaja opettaa lajia äärettömän ammattitaitoisesti, mutta aloittelevan opettajan toivon saavan hyvän työkalun työstäni jäsentäessään opetustaan.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN TAVOITTEET

Toivon, että kehittämishankkeeni on apuna kaikille lajin parissa työskenteleville opettajille ja muille alasta kiinnostuneille. Tavoitteena on antaa yhtenäinen kuva myös streettanssin opetuksen pedagogisista tavoitteista ja oppimiskäsityksestä. Lisäksi tarkoitus on luoda kuvaa oppilaitoksemme Jyväskylän ammattiopiston streettanssin laajan oppimäärän opetuksen rakenteesta, opetussuunnitelman laajuudesta, etenemisestä vaiheittain, suoritusajasta sekä arvioinnista.

Tässä hankeraportissa keskityn lähinnä streettanssin opettamiseen liittyviin tekniikoihin ja käytännön sovellutuksiin.

Pidän tärkeänä myös tuoda esille lajin tanssitekniset tavoitteet ja sisällöt. Lisäksi toivon kehittämishankkeeni tuovan esiin ajatuksia streettanssin ideologiasta, improvisaation sekä oman esiintymistaidon ja itsetuntemuksen merkityksestä. Toivon myös, että tämä hankkeeni lisää tietoutta streettanssiin liittyvästä kehontuntemuksesta ja lajin historiasta ja liikesanastosta.

Hankkeen tarkoituksena on soveltua Jyväskylän Ammattiopiston tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman tueksi streettanssin osalta.

3 STREETTANSSIN HISTORIAA

Streettanssien historia juontaa juurensa 1970-lukuun ja funk-musiikkiin. Slummeissa New Yorkissa pidettiin omia juhlia ”pimeillä” alueilla, jonne ei valkoihoisilla ollut asiaa. Kun funk musiikissa tuli rumpuperkussiokohta eli ”break”, innostuivat ihmiset tanssimaan toden teolla. Ensimmäiset DJ:t keksivät miksata kahta samanlaista kopiota break-kohdasta peräkkäin. Näin tanssijoille jäi enemmän aikaa tanssia. Samoihin aikoihin eräät tanssijat löysivät kungfu-elokuvista idean tehdä temppuja. Näin kehittyi ”B-Boying”, jota media alkoi nopeasti kutsua ”breakdanceksi”. Se on akrobaattinen tanssi, johon kuuluvat erilaiset lattiatasolla tapahtuvat askelkuviot ja akrobaattiset liikkeet. Samaan aikaan Los Angelesin kaduilla kehittyi mimiikasta ”Electric Boogie”, robottimainen tanssi ja katutaiteista ”Locking”, vieteriukkomainen hassuttelutanssi. (www.hiphop-network.com/general/daveydhversion.osp (viitattu 1.5.2010).)

Pian alkoivat ”battlet”, taistelut. Ideologiana oli ”fighting without weapons”. Jengit olivat kyllästyneet verisiin taisteluihin esimerkiksi diskoissa ja nyt taisteltiin kunniasta ja parhaista katutanssipaikeista, joissa sai rahaa tanssimalla.

Aluksi kulttuuri oli siis ns. köyhien vähemmistöjen tapa saada itseään ja ääntään näkyviin ja kuuluviin. Vasta elokuva Flashdance (1983), jossa nähtiin ensimmäisenä maailmassa break dancea, herätti maailmanlaajuisen muoti-ilmiön. Kaikki halusivat oppia tuota hienoa akrobaattista tanssia. 1980-luvun alussa tehtiin useita break-elokuvia (mm. Beat Street (1983) , Breakin´ (1984) yms.), jotka räjäyttivät hip hop -kulttuurin todelliseen suosioon. Videolaitteiden saapuminen markkinoille oli omiaan levittämään kulttuuria vauhdilla.

Suomeen streettanssit saapuivat 1984, jolloin Charles Chalder (USA) muutti Helsinkiin ja Kimmo Lahtinen ystävineen Ruotsissa lajia opittuaan saapuivat Jyväskylään. Vuonna 1985 pidettiin ensimmäiset viralliset break dancen SM- kilpailut.

1990-luvun alussa maailmaan levisi ns. New Style -tyyli, joka oli sekoitus kaikkia eri katulajeja vanhoista tyylilajeista uusiin aivan erilaisiin pystyssä tehtäviin liikkeisiin. Laji kehittyi kaduilla ja koulunpihoilla jo aiemmin (DaveyD.com). Tätä kutsutaan

nykyään yleisesti streettanssiksi tai hip hop -tanssiksi. Tämän New Style -tyylin levitti television välityksellä muoti-ilmiöksi MC Hammer musiikkivideollaan ”You can’t touch this”, josta on peräisin mm. yksi kuuluisimmista streettanssi -liikkeistä, ”hammer”.

Vuonna 1998 ilmestyi RUN DMC:n musiikkivideo ”It’s like that” ja Suomeen perustettiin Bom Funk MC’s -yhtye. Näissä breakattiin. Jyväskylässä toimi jo tuolloin Midpoint Rockers -ryhmä. Asetelma oli valmis uusille battleille. Vuonna 1998 pidettiin ensimmäiset Helsinki Battlet, josta alkoivat säännölliset break-kilpailut.

Internet mullisti hip hop -kulttuurin leviämisen 1990-luvulla maailmanlaajuiseksi niin, ettei maailmassa ole nykyään yhtään mannerta, jossa ei tanssittaisi street-tansseja.

Koska streettanssikulttuuri on Suomessa näinkin nuori, alkaa maassamme vasta nyt olla nuoria, jotka ovat tanssineet eri streettanssilajeja jo aivan lapsesta pitäen. Näin ollen tason nousu on ollut huimaa. Nyt alkaa olla opettamassa jo aikuisikään ehtineitä tanssijoita, joiden taitotaso on huimaava. Lisäksi vuonna 1996 aloitettiin Suomen ensimmäinen show-tanssiin erikoistunut ammattilinja Oulun Ammattikorkeakoulussa. Pian Suomessakin alkaa olla street- ja showtanssin ammattiopettajia. Tämä tarkoittaa sitä, että katulajien asema tulee vähitellen vakiintumaan maassamme.

Hip Hop -kulttuuri on nykyään niin maailmanlaajuista, ettei kulttuuria voida pitää enää kenenkään omaisuutena. Kuka vaan voi tanssia streettansseja. Tärkeintä on oma tyyli ja taito.

Hiphop-kulttuuriin kuuluu neljä elementtiä: 1. DJ:t ”Disc Jockey”, jotka miksaavat musiikkia. 2. MC:t ”Master of Ceremonies”, jotka rappaavat rytmikkäästi sanoja. 3. Graffiti-maalajat, jotka maalaavat rytmisanoja ”Rhythmwords” seiniin tai juniin, sekä 4. tanssijat. ” B-boy ja girl, lockkaajat, rythm poppaajat ja new style -tanssijat sekä kaikki muut katutanssien eri lajien hallitsijat. (http://en.wikipedia.org/wiki/hip_hop (viitattu 1.5.2010.)

4 STREETTANSSIN IDEOLOGIAA

Streettanssi on vapaa improvisaatiotanssi, joka yhdistelee lähes kaikkea mahdollista liikettä hauskaksi kokonaisuudeksi. Laji on siitä mukava, että kuka tahansa voi harrastaa sitä.

Streettanssissa ei ole esimerkiksi kauneusihanteita. On ihan sama, miltä näyttät tai mistä olet kotoisin. Tärkeää on se, mitä osaat. Tämä katutanssi voi olla yksilö-, pari- tai ryhmätanssi. Tämä antaa vapaat kädet kaikelle luovuudelle. Toisaalta tämä on haastavaakin, koska streettanssija ei voi koskaan osata kaikkea. Aina löytyy joku toinen, jolla on erilainen tyyli ja liikevarasto. Lajin mielenkiintoa lisää se, että tanssia voi tanssia missä vain. Paikka ei ole koskaan esteenä, vain luovuus on rajana.

Todettakoon vielä, että varsinkin break ja electric boogie -tyyliset hienomotoriikkatekniikat ja temput eivät ole helppoja ja niissä kestää vuosia päästä huipulle. Streettanssi, jota kutsutaan yleisesti myös hip hop –tanssiksi, on loppujen lopuksi sulatusuuni lukuisista eri alalajeista, joita yhdistellään joskus hyvinkin vapaasti yhteen.

Mielestäni tärkeää on muistaa:

Tanssiminen on nauttimista musiikista ja rytmistä. Kakki kaikessa on muistaa, että musiikki vie tunnetilan mennessään ja tanssija on ”yhtä” sen kanssa. Aina pitää muistaa olla oma itsensä, luottaa itseensä ja omaan tyyliinsä. Mielestäni kukaan ei voi tanssia ”väärin”, jos hän vain osaa tanssissa ”elää” musiikin mukana. Tanssijan pitää olla oma itsensä, eikä ajatella omia heikkouksiaan. Jos ei pärjää ”battlessa”, mennään treenaamaan lisää. Pahinta on matkia eli ”baitata” toisen tanssijan liikkeitä tai ideoita. Vaikeinta on luottaa omaan tyyliin ja liikevarastoon.

5 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMIEN SOVELTAMINEN STREETTANSSIIN

Streettanssissa sovelletaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisia opetussuunnitelman valtakunnallisia perusteita (Opetushallitus 2002). Tämän opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle mahdollisuus harrastaa tanssia pitkäjänteisesti ja kehittää niitä valmiuksia, joita tarvitaan alan ammattiopinnoissa. Oppimiskäsityksen taustalla on pitkälti humanistinen ihmiskäsitys.

Tämän hankkeen toivon olevan osa streettanssin opetussuunnitelmaa Jyväskylän Ammattiopiston taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa 2004. Opetus jakautuu varhaisiän opintoihin, perusopintoihin ja syventäviin opintoihin.

Varhaisiän opinnot ovat 4-6-vuotiaille suunnattuja, laajaan oppimäärään valmistavia tanssikasvatusopintoja.

Tanssin laajan oppimäärän mukaiset opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Opetus jaetaan pääaineisiin, sivuaineisiin ja valinnaisaineisiin.

Perusopinnot aloitetaan yleensä 7-vuotiaana ja ne kestävät noin 5-6 vuotta.

Perusopinnot koostuvat seuraavista opinnoista: aloitustaso, I, II, III, IV, ja V.

Syventävät opinnot aloitetaan yleensä 13-vuotiaana ja ne kestävät noin 4 vuotta.

Tasolla VI ja VII kestävät noin vuoden, kun taas tasolla VIII voi opiskella tarvittaessa kaksi vuotta. (Jyväskylän ammattiopisto / Taiteen perusopetus, tanssin laaja oppimäärä, opetussuunnitelma 2004.)

Streettanssi kuuluu niin sanottuihin Freestage-lajeihin, joka kuuluu 'ajan ilmiöt' - opintokokonaisuuteen (Opetushallitus, taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005). Täten laji voi olla pääaineena tanssin opiskelussa. Tällöin tasolla III sivuaineeksi valitaan jazztanssi, nykytanssi tai baletti. Streettanssi aloitetaan usein myös vanhempana, joten opintopolku on hieman erilainen ja syventävät opinnot saatetaan päättää hieman myöhemmällä iällä.

5.1 Oppimisen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Jyväskylän Ammattiopiston tanssin tanssitekniset tavoitteet ja sisällöt:

Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa (2004) kuvataan opiskelun tanssiteknisiä tavoitteita seuraavasti:

”Kunkin tanssilajin lajikohtainen tekninen osaaminen muodostaa keskeisen pohjan kaikelle muulle tanssin oppimiselle. Oppilas oppii ymmärtämään eri tanssilajeissa käytettävien tekniikoiden yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ja osaa myös toteuttaa niitä omassa liikekielessään ja tanssillisessa ilmaisussaan. Oppilas oppii valitsemansa tanssilajin keskeisen sanaston ja ymmärtää lajiin liittyvän kulttuurisen ympäristön, kuten musiikin ja tanssiin liittyvien visuaalisten elementtien merkityksen.”

Kaikille tanssilajeille yhteisenä tavoitteena on, että oppilas:

- Kokee iloa liikkumisesta
- Kehittyy mielensä hallinnassa
- Kiinnostuu tanssimisestä harrastuksena
- Oppii toimimaan ryhmän jäsenenä
- Ymmärtää rytmin ja liikkeen välisen yhteyden
- Osaa ilmentää musiikkia liikkeillään
- Hallitsee lajikohtaisen liikekielen
- Ymmärtää kehonhuollon merkityksen
- Osaa soveltaa kehonhuollon menetelmiä oman harjoittelunsa osana
- Kehittää omaa tanssillista ilmaisuaan
- Oppii tanssin lajikohtaisia tekniikoita, kehon tuntemusta, tanssin tuntemusta, ja esiintymistä
- Oppii lajiin liittyvää tapa- ja opiskelukulttuuria.

(Jyväskylän ammattiopisto. Taiteen perusopetus, tanssin laaja oppimäärä, opetussuunnitelma 2004, 4 – 5.)

Seuraavaksi kuvaan, miten olen soveltanut näitä tavoitteita ja sisältöjä streettanssin opetuksessa Jyväskylän ammattiopistossa.

5.2 Streettanssin laajan oppimäärän tavoitteet ja sisällöt

Seuraavassa osiossa käytetään jonkin verran lajikohtaista sanastoa kuvaamaan muuten vaikeasti selitettävää liikekieltä tai tekniikkaa. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että samoilla liikkeillä on useita eri nimiä johtuen streettanssin monikulttuurisuudesta ja eri tyyllilajeista.

5.2.1 Laajan oppimäärän tasot I ja II

Tässä vaiheessa aloitetaan perusopinnot: tutustutaan streettanssiin ja opetellaan sen perusliikekieltä, tekniikkaa sekä lajinomaista tyyliä. Tunnit ovat kerran viikossa ja kestävät 60 minuuttia.

Streettanssin laajan oppimäärän tasolla I ja II tasolla päätavoitteet ovat seuraavat:

Kehontuntemus

Oppilas ymmärtää oman kehonsa ryhdin ja kehon linjausten merkityksen ja pystyy hyödyntämään niitä liikkumisessaan opettajan ohjauksen avulla.

Liikekieli

Oppilas osaa pääpiirteittäin streettanssin perusliikekielen.

Koordinaatio

Oppilas pystyy yhdistämään eri kehonosien yksinkertaisia liikkeitä toisiinsa.

Liikemuisti

Oppilas kykenee omaksumaan liikesarjoja opettajan ohjauksen avulla.

Seuraavassa kuvataan tarkemmin sitä tekniikkaa ja niitä askelkuvioita, joita laajan oppimäärän tasolla I ja II opiskellaan.

Tekniikka

- **Bounce.** Aksentit alaspäin. Kun polvet koukistuvat, niin keskivartalo liikkuu taaksepäin. Pää ja lantio liikkuvat samaan suuntaan, keskivartalo päinvastaiseen. Sama tehdään myös sivuttain.
- **Isolaatiot** eli vartaloon hallinnan tekniikat aloitetaan. Tavoite on siis oppia ymmärtämään oman kehon eri osat, ”palikat”, paikoilleen. Tärkeää on oppia käsien ja muun vartalon yhteistyö hallitusti.
- **Bodyvawe/mato/ snake.** Pää eteen, sitten rinta, vatsa, lantio ja polvet, (sama alhaalta ylös)
- **Sivumato.** Pää aloittaa, kuin alittaisit näkymättömän riman sivuttain.
- Rentoutta opetellaan alusta asti streettanssille ominaisella afromaisella tyylillä.

Askelkuviot ja rytmiiikka

- Tanssisarjat ovat tasolla I ja II helppoja ja liikkeiden toistot ovat pitkiä, yleensä yhden kahdeksan iskun mittaisia = kaksi tahtia.
- Opitaan erilaisia kävelyjä bounce/afrotyylillä, myös juosten. (hyppy hyppy tauko pomppien). Funkytyylillä tehdään sama, mutta liike lähtee lantiosta ja sen aksentti on eteenpäin.
- Painonsiirrot sivulle/taakse tai eteen. Sama tehdään sivulle/ taakse tai eteen ristiin lisäten ylävartaloon ja käsiin vastakierto.
- chasse
- Slide, liukuminen pitkin lattiaa. Ensin hidas, sitten nopeampi
- Polvien nosto ylös (nopea nopea hidas -rytmillä), hitaalla aina kädet ylös.
- Potkuvaihtoaskel
- Toprock. Indian: askel sivulle/eteen ristiin. Salsastep/rock tai Latinrock: potkuvaihtoaskel lisätynä painonsiirtoon.
- Uprock : improvisaatiotaistelu jossa ei saa koskea toiseen. Rytmii hidas, hidas, nopea nopea hidas. Hitailla taistelu, nopeilla alas. Viimeinen hidas.
- Hammer/runningman, kuin juoksisi paikallaan.
- Bobby brown/roger rabbit/Roach: jalan vienti takaa eteen lisäten keskivartalon käyttö tärkeää eli bounce

- Kriss kross. Askel taakse ristiin ja auki. Normaalisti liike lähtee ”varastamalla” eli väli-iskulla
- Perusrytmit opetellaan hidas, hidas, nopea, nopea, hidas. Nopea, nopea, hidas toistaen
- Kokeillaan jo muuttaa eri liike-energioiden vaihtoa

Esiintyminen:

Aloitetaan ilmaisun ja esiintymistaidon harjoitukset huumorin avulla. Tarkoituksena on, että esiintyminen on hauskaa. Opetellaan käyttämään omaa ääntä uskaliaasti liikkeiden avuksi. Jo tässä vaiheessa etsitään eri tunnetilojen hallitsemista: milloin pitää olla katu-uskottava ja cool, milloin hauska ja jopa yli-iloinen.

Akrobatia

Tavoitteena on, että tanssija oppii erilaisia temppuja tai niihin liittyviä lattiatasossa tapahtuvia liikesarjoja:

Breakdance-tyylisistä askeleista cc`s (perusvaihto edessä)

Babyfreez, yhden käden varassa kyynervaa’an tyylisessä asennossa oleminen

Sixstep, rapuasennosta lähtevä breakdance-tyylillä lähtevä kuuden askeleen ympäri pyörivä askelsarja.

Monkey, yhden käden varassa ponnistus ja hyppy taakse jalkojen lähtiessä yhtä aikaa lattiasta

Kärrynpyörä

Käsilläseisannon perusteet

5.2.2 Laajan oppimäärän tasot III, IV ja V

Tanssisarjat ovat tasoilla IV ja V jo hieman vaativampia ja toistoja on vähemmän, mutta tässä vaiheessa tulee olla tarkka eri oppimisvaiheessa olevien oppilaiden kanssa. Tämä on herkintä aikaa sen suhteen, että oppilaat valitsevat harrastuksensa sen mielekkyyden mukaan. Tällöin erilaisten oppilaiden huomiointi on erityisen tärkeää ja sen täytyy tapahtua hienovaraisesti.

Laaja IV -tasolla alkaa opiskelijoilla pakollinen sivuaine. Jyväskylän Ammattiopistossa se tarkoittaa streettanssia pääaineenaan opiskelevilla laajassa jazz- tai nykytanssia tai balettia. Tunnit ovat kaksi kertaa viikossa ja laaja III -tunnit kestävät 60 minuuttia. Laaja IV -tasolla siirrytään 75 minuuttia kestäviin oppitunteihin.

Tasolla IV ja V tavoitteellinen osaaminen on seuraavanlaista:

Kehontuntemus

Oppilas hallitsee oman kehonsa linjaukset ja isolaatiot sekä bouncen eri perusoskeleiden yhteydessä. Oppilas oppii eri aksenttien ja liike-energioiden käytön merkityksen sekä rytmin vaihtelujen perusteet ja osaa jo itsenäisesti hyödyntää niitä omassa liikkumisessaan.

Liikekieli

Oppilas osaa streettanssin perusliikekielen ja hallitsee sen perusasiat hyvin (bounce, liike-energia ja dynamiikka)

Koordinaatio

Oppilas pystyy jo yhdistämään kehonsa raaka-, ja hienomotoriikkaa toisiinsa (aksentit, liike-energian muutokset, perusoskeleisiin yhdistetyt isolaatiot ja eri kehonosien hallitun käytön).

Liikemuisti

Oppilas pystyy jo hallitsemaan eri tanssisarjojen monipuolisia yhdistelmiä ja omaksumaan ne opettajan ohjauksella. Hän myös osaa muistaa ne jo muutaman harjoituskerran jälkeen.

Tekniikka

- Perusisolaatiot hallitaan perusopintojen jälkeen jo hyvin streettanssin ominaisella rennolla tyylillä ja myös funkyn terävämmällä tekniikalla.
- Erilaiset bodywavet (madot) hallitaan oikealla tekniikalla ja eri suuntiin.
- Pisteen tai focuksen pitäminen pirueteissa opetellaan
- Aloitetaan jo vaativien tekniikoiden opettelu kuten esimerkiksi pops.
- Handwave opetellaan (käsillä aaltomainen liike) suuntaan, eteen, taakse, sivulle, ympäri.

Liikekieli, askelkuviot

- Kriss kross yhdistettynä keskivartalon bounce-liikkeeseen
- Jacko piruetti (piruetti niin, että paino on takimmaisella jalalla ja etummainen kantapäällä. Piruetti päättyy jalat yhdessä ympäri kääntyen)
- Slidet (backslide = moonvalk, side glide, mimiikka-slide) erilaiset liukumiset lattialla eri suuntiin ja ymäri.
- Perusaskeleiden päälle rakentuva tanssitekninen osaaminen. vartalon käyttö monipuolisesti.
- Funk-tanssityylin opettelu jatkuu (liike lähtee lantiosta, aksentti on usein ylöspäin, rytmin vaihtelut yhtä tärkeitä kuin streettanssissa)
- Koetetaan löytää eri aksenttien ja liike-energioiden eroja
- Pystytään jo opettelemaan improvisaatiota, eli oman tanssityylin sekaan lisäämään eri aiemmin opeteltuja asioita.
- Pops/popping alkeet (nopeat sähkömäiset iskut eri vartalon osilla)
- Tickingin alkeet (terävät liikkeet eri kehon osilla ”kellomaisilla” aksenteilla)

Esiintyminen

Esiintymisiä lisätään tasoilla IV ja V. Viimeistään tällä tasolla esiinnyttään vähintään kaksi kertaa vuodessa joulu- ja kevätnäytöksissä. Ilmaisuharjoituksia jatketaan niin, että oppilaat uskaltaisivat vapautua estoistaan. Tehdään jo improvisaatioharjoituksia, jotta oppilaiden luottamus omaan tyyliinsä ja tapaansa tanssia vahvistuu. Samalla löydetään jo uskallusta heittäytyä tanssiin omalla tyyllillä ja tunnetilalla.

Akrobatia

Aloitetaan L kick/capoeira-tyylisen potkun harjoitukset. Alkuharjoitukset perustuvat käärynpöytätyyliseen yhden käden vaellukseen salin päästä päähän. Nyt jo oletetaan, että CC`s/perusvaihto edessä hallitaan. Tällä tasolla opetellaan jo butterfly-hyppyä (käärynpöytä ilman käsiä capoeira- tyyllillä)

5.2.3 Laajan oppimäärän tasot VI, VII ja VIII

Tasolla VI aloitetaan syventävät opinnot, joiden lopullisena tarkoituksena on tehdä lopputyö ja saada todistus ja arviointi omasta osaamisesta ja oppimisprosessista. Tämä tapahtuu viimeistään kaksi vuotta laaja VIII - tason jälkeen. Lopputyö voi olla soolotanssi, ryhmätanssi tai koreografia, joka toteutetaan julkisen esiintymisen yhteydessä. Päätötyön valmistamisprosessista ja ohjauksesta oppilas sopii yhdessä opettajan kanssa. (Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetus, tanssin laaja oppimäärä, opetussuunnitelma 2004.)

Tasolla laaja VI, VII ja VIII tavoitteellinen osaaminen on seuraavanlaista:

Kehontuntemus

Oppilas hallitsee oman kehonsa erinomaisesti ja osaa hyödyntää sen mahdollisuudet täysin omassa tanssi-ilmaisussaan: Ryhti, bounce, keskustan kannatus ja sen eri mahdollisuudet, linjaukset ja liikeradat.

Liikekieli

Oppilas hallitsee streetanssin liikekielen erinomaisesti (liikkeiden virtaavuus, dynamiikka, sitominen) ja tuntee myös muiden tanssilajien liikesanastoa.

Koordinaatio

Oppilas hallitsee kehonsa hienomotoriikan ja kykenee yhdistämään eri kehonosien liikeratoja toisiinsa monipuolisesti ja polyrytmisesti.

Liikemuisti

Oppilas kykenee hahmottamaan ja omaksumaan vaativia ja monipuolisia liikesarjoja ja askelkuvioita, sekä kehon eri osien käytön koreografiassa lyhyessä ajassa.

Tekniikka

Perustekniikka on tässä vaiheessa jo niin hyvin hallinnassa, että voidaan mennä niiden vaativampiin yhdistelmiin. Monta eri tekniikkaa tulee pystyä hyödyntämään yhtäaikaaisesti samaan aikaan perusaskeleiden kanssa. Kehon liikkeiden tulee olla hallittuja ja hienomotoriikkaa kehitetään edelleen jo opitun päälle. Oppilaan tulee hallita jo sivuaineiden tekniikoita niin hyvin, että hän voi hyödyntää niitä omassa tanssi-ilmaisussaan. Tanssijan tulee jo ymmärtää sivuaineiden merkitys streetanssissa.

Harjoitukset ovat monimutkaisia ja vaativat usean eri perusasian hyvää hallitsemista. Esimerkiksi isolaatioiden hallinta yhdessä terävien popsien kanssa lisäten ne eri askelkuvioihin. Oppilaan tulisi pystyä hyödyntämään eri liike-energioiden ja aksenttien käyttöä hyvin.

Askelkuviot

Tällä tasolla hallitaan jo kaikki perusaskeleet ja osataan yhdistää ne eri tekniikoiden kanssa kokonaisuudeksi. Perusaskeleet ja tekniikat ovat jo niin tuttuja, että ilmaisu on helppoa. Opetellaan hienomotoriikkaa jo todella tarkassa muodossa. Tanssisarjat ovat nopeita ja vaativia, toistoja ei juuri ole. Oletetaan, että oppilaat omaksuvat sarjat nopeasti ja pystyvät korjaamaan ne annetun palautteen perusteella nopeasti, tai kykenevät harjoittelemaan itsenäisesti heikot kohtansa ja tekniikassa tai tanssisarjassa. Jos tämä ei onnistu, niin oppilas harjoittelee vapaa-aikanaan. Vaaditaan jo todella taidollista osaamista.

Esiintyminen

Tämän tason oppilaat esiintyvät jo paljon. Moni kilpailee jo yhteisissä koreografioissa jopa SM- ja MM-tasolla. Tanssijan tulee pystyä osallistumaan yhteisten koreografioiden tekoon. Omien teosten valmistus hallitaan jo ohjatusti. Viimeistään laaja VIII tasolla oppilaan tulisi hallita omien koreografioiden teko itsenäisesti.

Akrobatia

Vaikeammat breakdance-tyyliin perustuvat askeleet ja temput osataan tai opitaan. Vaaditaan jo nopeaa akrobatian oppimista, mikä perustuu aiemmin opitun hallintaan. Osataan jo tehdä perusakrobatiatemput vaivattomasti. Tiedetään, miten liikkeeseen lähdetään ja miten se päätetään luontevasti.

6 ARVIOINTI

Arviointi on luontevaa ja se tapahtuu välittömästi tunnilla sekä henkilökohtaisissa arviointikeskusteluissa. Tämä auttaa oppilasta kehittymään tanssijana sekä löytämään itsestään uusia piirteitä ja kenties rohkaisee häntä yrittämään uusia kokonaisuuksia.

Kirjallinen arviointi

Kehitysryhmän kokouksessa 17.3.2010 sovittiin, että kaikilla oppilaille on sama oikeus saada samoilla perusteilla lajista riippumatta arviointi annetun kriteerin mukaan.

Jokaisen oppilaan todistuksesta tulee löytyä lyhyt arviointi alla kirjatusta osa-alueista.

Kirjallisen arvioinnin perusteet ja osa-alueet:

- Kehon hallinta ja tuntemus
- Liikekielen omaksuminen
- Musiikillisuus ja rytmitaju
- Ilmaisus
- Ryhmässä toimimisen taidot

(Joutsimäki, Van Kamph, Kuokkanen, Ahlgren 2010.)

Laajan oppimäärän suorittaville:

Perusopintojen jälkeen oppilaille annetaan todistus, jossa arvioidaan hänen osaamistaan.

- Annetaan tieto päättötyöstä ja sen suorittamisen ajankohdasta
- Sanallinen arvio ja arvosana päättötyöstä
- Kokoarvosana oppilaan tansillisesta kehityksestä

Syventävien opintojen päätteeksi opiskelija tekee lopputyön. Sen jälkeen annetaan todistus, jossa hänen taitotasonsa arvioidaan asteikolla 1-5.

Arvosana asteikko

- Erinomainen 5
- Kiitettävä 4
- Hyvä 3
- Tyydyttävä 2
- Hyväksytty 1

(Jyväskylän Ammattiopisto. Taiteen perusopetus, tanssin laaja oppimäärä, opetussuunnitelma 2004.)

Tärkeätä ja huomioonotettavaa on streeattanssissa perustekniikoiden ja askelien, eri liike-energioiden ja akrobatian yhdistäminen improvisaatioon ja esiintymistaitoon.

Sivuaineen opettajan kanssa keskustellaan ja arvioidaan oppilaan edistyminen, muiden tanssilajien hallitseminen ja tietoisuus niistä. Tästä koostuu kokonaisuus, josta annetaan arvosana.

7 SANASTOA

Streittanssissa liikkeitä ja askeleita on tuhansia ja nimet saattavat olla samoilla askeleilla hyvinkin erilaisia. Sen lisäksi mitä edellä on esitetty, on joukko perusnimiä, jotka on hyvä tietää:

- **bounce.** Aksentti alas jousaessa polvia keskivartalo sisään (makkarajumppa, puristele omia makkaroita (Bjurström))
- **painonsiirrot.** Koko paino siirtyy vapaalle jalalle (apinatyyllillä = bouce tai taklaten voimamiestyillä = funk)
- **toprock.** Askel/painononsiirto eteen ja hyppy taakse tasajalkaa (lähtöisin intiaanitantsseista, indian)
- **uprocks.** Taistelutanssi. Perusrhythmi hidas. Hidas, nopea, nopea, hidas. Hitailla taisteluosuus (vapaa) nopeilla alas, hitaalla kyttäys/ freez.
- **freez.** Jäätynyt olomuoto, pysähdys missä asennossa tahansa
- **Bobby brown/roger rabbit/roach.** Koitetaan kampata itseämme takakautta eteen. Etummainen polvi nousee ylös ja kiertää taa ja kamppaa uudelleen. Liike ei onnistu, jos keskivartalo ei elä (makkarajumppa). Kädet ”liikuttavat” jalvoja.
- **Kris kross.** Jalkojen vienti ristiin eri aksenteilla
- **CC`s (perusvaihto edessä).** Rapuasennossa toinen jalka suorana ja toinen koukussa. Kädet etummaisen jalan puolella. Jalkojen vaihto toiselle puolelle ja taas kädet etummaisen jalan puolella.
- **Hammer/runningman.** Kuin juoksisi paikallaan (Nopea jalanvienti eteen, kuin yrittäisi tallata omia varpaitaan. Mutta toinen jalka väistää. Kaikki tapahtuu pomppien.)
- **Pops.** Nopea lihasten jännitys ja rentous. (Kuin saisi sähköiskun.)
- **Slide.** Erilaiset liukumiset lattialla (kuin ei painovoimaa olisikaan).

8 LOPPUSANAT

Koska streettanssi on niin laaja käsite, niin yhteen työhön ei voi laittaa kuin pienen osan lajista ja sen oppimisen eri vaiheista. Tämä kehittämishanke on minun oma käsitykseni streettanssin laajan oppimäärän toteutumisesta osana Jyväskylän Ammattiopiston Tanssin opetussuunnitelmaa. Samalla toivon, että tästä hankkeesta on iloa ja apua muillekin. Jokainen streettanssija tulkitsee asioita omalla tavallaan, joten tämä työ on vain yksi käsitys eri tekniikoiden käyttämisestä streettanssin opetuksessa ja tasolta toiselle etenemisestä. Vastaavaa työtä en löytänyt yhtään Suomesta.

Kehittämishankkeen tavoitteena on, että joku saattaa löytää streettanssista hyvän harrastuksen. Kaikki eivät välitä niin sanotuista perinteisistä liikuntalajeista. Siksi tämä vapaaseen ilmaisuun perustuva tanssilaji saattaa innostaa jonkun tällaisen henkilön streettanssin kiehtovaan maailmaan. Tanssiessa ei välttämättä edes huomaa harrastavansa kuntoa kohottavaa liikuntaa. Samalla esimerkiksi klubeilla ja diskoissa on paljon hauskeempaa, kun voi viettää aikaansa tanssilattialla yksin tai hyvien ystävien kanssa.

LÄHTEET

FDO (Finnish Dance Organisation) www.fdo.fi

Jyväskylän Ammattiopisto 2004. Taiteen perusopetus tanssin laaja oppimäärä, opetussuunnitelma 2004. <http://www.jao.fi/?deptid=11098>. Viitattu 8.5.2010.

Opetushallitus 2002. Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelmanperusteet 2002.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/taiteen_perusopetus . Viitattu 8.5.2010.

Opetushallitus 2005. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/taiteen_perusopetus. Viitattu 8.5.2010.

www.hiphop-network.com/general/daveyddhversion.osp. Viitattu 1.5.2010.

http://en.wikipedia.org/wiki/hip_hop. Viitattu 1.5.2010.

Muuta opetusmateriaalia

Opetusvideot: Mixtreeni (SVOLI 1996)

Koululiikuntaliitto : Powermower <http://powermower> (1996- Samulin, Ahlgren, Bjurström, Heiskanen ja paljon muita alan ammattilaisia)

Ahlgren: Tutustu tanssiin / Break dance (2001) (Video, saatavilla JAO kirjastosta)

Elokuvat

Flash Dance (1983), Beat Sreet (1983), Breakin´ (1984), Honey (2003), Stomp the Yard (2006), Save the last dance (2000), Jump in! (2006), Billy Elliot (2000), You got served (2004)., Step Up (2006), Step up 2 the Streets (2007)

Opetusvideot Anniinas sreetdancekoulu osat 1 ja 2 : Pasa a Paso Produktions (2005)

LIITE : Tanssin perusopetuksen arviointikriteerit



Musiikki ja tanssi

TANSSIN PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKRITEERIT

SYVENTÄVÄT OPINNOT

TANSSITEKNIikka

Arvosana-asteikko:

- Erinomainen 5
- Kiitettävä 4
- Hyvä 3
- Tyydyttävä 2
- Hyväksytty 1

Arvioinnin kohde	H1	T2	H3	K4	E5
Kehonhallinta ja -tuntemus	Oppilas ymmärtää oman kehonsa ryhdin ja kehon linjausten merkityksen ja pystyy hyödyntämään niitä liikkumisessaan opettajan ohjauksen avulla.				Oppilas hallitsee oman kehonsa ja osaa hyödyntää sen mahdollisuudet täysin omassa tanssi-ilmiasussa (ryhti, keskustakannatus, raajojen linjaukset ja liikeradat).
Liikekielen omaksuminen	Oppilas osaa pääpiirteittäin oman lajinsa perusliikekielen. Hän pystyy yhdistämään eri kehonosien yksinkertaisia liikkeitä toisiinsa ja omaksumaan yksinkertaisia liikesarjoja opettajan ohjauksen avulla.				Oppilas hallitsee oman lajinsa liikekielen erinomaisesti (liikkeiden virtaavuus, dynamiikka, sitominen) ja tuntee myös muiden tanssilajien liikesanastoa. Hän pystyy omaksumaan vaativia ja monipuolisia liikesarjoja. Hän hallitsee kehonsa hienomotoriikan ja kykenee yhdistämään eri kehonosien liikeratoja toisiinsa monipuolisesti ja polyrytmisesti



TANSSIN PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKRITEERIT

SYVENTÄVÄT OPINNOT

ESIINTYMINEN

Arvioinnin kohde	H1	T2	H3	K4	E5
Ilmaisu	Oppilas osaa keskittyä omaan suoritukseensa.		Oppilas ymmärtää ilmaisun merkityksen.		Oppilas omaa vahvan, karismaattisen läsnäolon ja pystyy ilmentämään erilaisten teosten vaatimaa tyyliä ja estetiikkaa (erilaiset liikevivahteet).
Musiikillisuus ja rytmitaju	Oppilas löytää musiikin perusrytmin ja osaa tanssia sen tahtiin. Tunnistaa perustahtilajit.				Oppilas hallitsee musiikin ja liikkeen välisen yhteyden. Kykenee tunnistamaan ja tanssimaan eri tahtilajeja sekä aksentoimaan ja fraseeraamaan liikettä.
Ryhmätyöskentely	Oppilas ymmärtää oman roolinsa ryhmässä ja hahmottaa paikkansa koreografiassa.				Oppilas hallitsee oman roolinsa koreografiassa ja kantaa vastuunsa tuottamisprosessissa. Hallitsee tanssiteoksen valmistamisessa vaadittavia taitoja ja tietoja sekä on avoin erilaisille työtavoille.